

25 Ekim 2014 CUMARTESİ

Resmî Gazete

Sayı : 29156

MİLLETLERARASI SÖZLEŞME

Karar Sayısı : 2014/6866

1/7/2014 tarihli ve 6549 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan ekli "Vatansız Kişilerin Statüsüne İlişkin Sözleşme"ye katılmamız; Dışişleri Bakanlığınının 17/9/2014 tarihli ve 6902090 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 30/9/2014 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

B. ARINÇ
KURTULMUŞ
Başbakan Yardımcısı

B. BOZDAĞ
IŞIK
Adalet Bakanı

F. ÇELİK
ŞİMŞEK
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

T. YILDIZ
CANIKLI
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. ALA
ŞİMŞEK
İçişleri Bakanı

A. BABACAN

Başbakan Yardımcısı

A. İSLAM
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

İ. GÜLLÜCE
Çevre ve Şehircilik Bakanı

A. Ç. KILIÇ
Gençlik ve Spor Bakanı

C. YILMAZ
Kalkınma Bakanı

N. AVCI
Millî Eğitim Bakanı

M. MÜEZZİNOĞLU
Sağlık Bakanı

Y. AKDOĞAN

Başbakan Yardımcısı

V. BOZKIR
Avrupa Birliği Bakanı

E. ALA
Dışişleri Bakanı V.

M. M. EKER
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

Ö. ÇELİK
Kültür ve Turizm Bakanı

İ. YILMAZ
Millî Savunma Bakanı

M. MÜEZZİNOĞLU
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

V. EROĞLU
Orman ve Su İşleri Bakanı

L. ELVAN
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

N.

N.

F.

F.

M.

M.

N.

N.

M.

M.

Sözleşmeyi görmek için tıklayınız.

VATANSIZ KİŞİLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN SÖZLEŞME

28 Eylül 1954'te Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 26 Nisan 1954 tarihli ve 526 A (XVII) sayılı Kararı uyarınca toplanan Tam Yetkili Temsilciler Konferansı'nda kabul edilmiştir.
Yürürlüğe giriş: 39.Madde'ye uygun olarak, 6 Haziran 1960

BAŞLANGIÇ

Sözleşmenin Yüksek Tarafları,

Birleşmiş Milletler Antlaşması ve 10 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin insanların temel haklardan ve özgürlüklerden ayırım yapılmaksızın yararlanacağı ilkesini beyan ettiğini göz önünde bulundurarak,

Birleşmiş Milletler'in çeşitli vesilelerle vatansız kişilere ilişkin derin kaygısını açıkça belirttiğini ve vatansız kişiler için bu temel hak ve özgürlüklerin olası en geniş uygulamasını güvence altına almaya çaba gösterdiğini göz önünde bulundurarak,

Sadece aynı zamanda mülteci olan vatansız kişilerin 28 Temmuz 1951 tarihli Mültecilerin Statüsüne İlişkin Sözleşme tarafından kapsandığını ve bu Sözleşmenin kapsamadığı pek çok vatansız kişi olduğunu göz önünde bulundurarak,

Vatansız kişilerin statüsünü bir uluslararası antlaşma ile düzenleme ve iyileştirmenin arzu edilir olduğunu göz önünde bulundurarak, aşağıdakiler üzerinde anlaşmışlardır:

BÖLÜM I - GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

"Vatansız Kişi" Teriminin Tanımı

- (1) Bu Sözleşmenin amaçları çerçevesinde "vatansız kişi" terimi, kendi yasalarının işleyişi içinde hiçbir devlet tarafından vatandaş olarak sayılmayan kişi anlamına gelmektedir.
- (2) Bu Sözleşme;
 - (i) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği dışındaki Birleşmiş Milletler kurum ve kuruluşlarından korunma ya da yardım alan kişiler için, böyle bir korunma ya da yardım aldıkları sürece;
 - (ii) İkamet etmekte oldukları ülkenin yetkili mercilerince o ülkenin vatandaşı olmaya bağlı olan hak ve yükümlülüklerle sahip olduğu tanınan kişiler için;
 - (iii) (a) Barışa karşı bir suç, bir savaş suçu ya da insanlığa karşı bir suçu bu tür suçlarla ilgili düzenlemeler oluşturmak amacıyla hazırlanan uluslararası belgelerde tanımlandığı biçimiyle işlemiş oldukları;
 - (b) İkamet ettikleri ülkeye kabul edilmelerinden önce, o ülke dışında siyasi olmayan ciddi bir suç işlemiş oldukları;
 - (c) Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerine aykırı eylemlerden dolayı suçlu sayılmış oldukları konusunda ciddi kuşkular bulunan kişiler için geçerli olmayacaktır.

Madde 2

Genel Yükümlülükler

Her vatansız kişinin kendisini içinde bulunduğu ülkeye karşı, özellikle o ülkenin yasalarına ve düzenlemelerine ve aynı zamanda kamu düzeninin sürdürülmesi için alınan önlemlere uymasını gerektiren sorumlulukları vardır.

Madde 3

Ayrımcılık Yapılmaması

Sözleşmecı Devletler bu Sözleşmenin hükümlerini ırk, din ya da menşe ülkeye göre ayrımcılık yapmaksızın bütün vatansız kişilere uygularlar.

Madde 4

Din

Sözleşmecı Devletler, ülkelerindeki vatansız kişilere, ibadet ve çocuklarının dini eğitim özgürlüğü bakımından, en az kendi vatandaşlarına gösterdikleri muamele kadar iyi muamele gösterirler.

Madde 5

Bu Sözleşmeden Ayrı Olarak Tanınan Haklar

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, bir Sözleşmecı Devlet tarafından vatansız kişilere bu Sözleşme dışında tanınan diğer hakları ve menfaatleri ihlal edecek biçimde yorumlanamaz.

Madde 6

"Aynı Koşullarda" Terimi

Bu Sözleşmenin amaçları bakımından, "aynı koşullarda" terimi, ilgili kişinin vatansız bir kişi olmadığı takdirde belirli bir hakkı kullanmak için yerine getirmesi gereken bütün koşulların (geçici ya da sürekli ikamet süresine ve koşullarına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere) vatansız bir kişi tarafından tabiatıyla yerine getirilemeyecek olanlar dışında, kendisi tarafından yerine getirilmesini gerekli kılar.

Madde 7

Karşılıklıktan Muafiyet

(1) Bu Sözleşmede yer alan daha elverişli hükümler saklı kalmak üzere, bir Sözleşmecı Devlet, genel olarak yabancılara gösterdiği muamelenin aynısını vatansız kişilere gösterir.

(2) Bütün vatansız kişiler, üç yıllık ikamet süresinden sonra Sözleşmecı Devletlerin ülkesinde yasal karşılıklıktan muaf olurlar.

(3) Her Sözclemeci Devlet, karşılıklılık olmaksızın bu Sözcleme sözcukonusu devlet için yürürlüğe girdiği tarihte vatansız kişilere tanıdıkları hakları ve menfaatleri kendilerine tanımaya devam ederler.

(4) Sözclemeci Devletler, karşılıklılığın bulunmaması durumunda, vatansız kişilere 2'nci ve 3'üncü paragraflara göre yararlanabilecekleri hak ve menfaatlerin ötesinde hak ve menfaatler tanıma olanaklarını ve karşılıklılıktan muafiyeti 2'nci ve 3'üncü paragraflarda belirtilen koşulları yerine getirmeyen vatansız kişileri kapsayacak şekilde genişletmek olanağını uygun bir biçimde değerlendirirler.

2'nci ve 3'üncü paragrafların hükümleri gerek bu Sözclemenin 13, 18, 19, 21 ve 22'nci maddelerinde belirtilen hak ve menfaatler için, gerekse bu Sözclemede yer almayan hak ve menfaatler için geçerlidir.

Madde 8

İstisnai Önlemlerden Muafiyet

Yabancı bir devletin vatandaşlarının ya da eski vatandaşlarının şahısları, mülkiyetleri ya da menfaatlerine aykırı olarak alınabilecek istisnai önlemlerle ilgili olarak Sözclemeci Devletler, bu gibi önlemleri vatansız bir kişiye sadece daha önce sözcukonusu yabancı devletin vatandaşı olduğu gerekçesiyle uygulamayacaklardır. Bu maddede ifade edilen genel ilkeyi kendi mevzuatına bağlı olarak uygulayamayan Sözclemeci Devletler, uygun koşullarda bu gibi vatansız kişiler lehine muafiyet tanırlar.

Madde 9

Geçici Önlemler

Bu Sözclemenin hiçbir hükmü, bir Sözclemeci Devletin savaş zamanında ya da diğer vahim ve olağanüstü hallerde, belirli bir kişi için sözcukonusu olduğunda, ulusal güvenliği için elzem saydığı geçici önlemleri bu kişinin gerçekte vatansız bir kişi olduğu ve sözcukonusu önlemlerin ulusal güvenlik nedeniyle sürdürülmesi gerektiği saptanıncaya kadar almasına engel değildir.

Madde 10

İkametin Devamı

(1) Vatansız bir kişi İkinci Dünya Savaşı sırasında zorla yerinden edilerek Sözclemeci Devletlerden birinin topraklarına götürülmüş olup burada ikamet etmekte ise, bu zorunlu kalış süresi bu ülkede yasal ikamet olarak sayılacaktır.

(2) Vatansız bir kişi İkinci Dünya Savaşı sırasında bir Sözclemeci Devletin ülkesinden sürgün edilip bu Sözclemenin yürürlüğe giriş tarihinden önce sürekli ikamet amacıyla oraya dönmüş ise, sürgünden önceki ve sonraki ikamet dönemi, aralıksız ikamet zorunlu olduğu durumlarda, bir tek aralıksız ikamet sayılacaktır.

Madde 11

Vatansız Denizciler

Her Sözclemeci Devlet, bayrağını taşıyan bir geminin mürettebatı arasında düzenli bir biçimde hizmete alınmış vatansız kişiler varsa, bu kişilerin ülkesinde yerleşmesine izin verme olanaklarını ve kendilerine seyahat belgeleri vermeyi ya da geçici olarak ülkesine kabul etmeyi özellikle bir başka ülkeye yerleşmelerini kolaylaştırmak üzere olumlu bir yaklaşımla göz önünde bulundurur.

BÖLÜM II - HUKUKSAL STATÜ

Madde 12

Kişisel Statü

(1) Vatansız bir kişinin kişisel statüsü daimi ikametgahının bulunduğu ülkenin kanununa, ikametgahı yoksa oturduğu ülkenin kanununa göre düzenlenir.

(2) Vatansız bir kişi tarafından daha önce elde edilen ve kişisel statüye ilişkin olan haklara, özellikle evliliğe bağlı haklara, her Sözclemeci Devlet tarafından, eğer bu gerekliyse, sözc konusu devletin yasalarının gösterdiği koşulları yerine getirmek kaydıyla saygı gösterilir; ancak, sözc konusu hakkın, kişi vatansız olmasaydı o devletin yasaları tarafından tanınacak haklar arasında bulunması gereklidir.

Madde 13

Menkul ve Gayrimenkul Mülkiyet

Sözclemeci Devletler menkul ve gayrimenkullerin edinimi ve bununla ilişkili diğer haklar, menkul ve gayrimenkul mülkiyete ait kira ve diğer sözclemeler bakımından vatansız kişilere mümkün olduğu kadar elverişli ve her durumda aynı koşullardaki yabancılara genel olarak tanınanlardan daha az elverişli olmayan bir muamele uygularlar.

Madde 14

Sanatsal Haklar ve Sınai Mülkiyet

Sınai mülkiyetin, örneğin buluşlar, tasarımlar ya da modeller, ticari markalar ve ticari unvanların ve edebi, sanatsal ve bilimsel çalışmalarla ilgili hakların korunması konusunda, vatansız bir kişi daima ikametinin bulunduğu ülkede bu ülkenin vatandaşlarına tanınan korumanın aynısından yararlanır. Vatansız kişi, diğer Sözclemeci Devletlerden herhangi birinin ülkesinde, bu ülkede kendi ikametinin bulunduğu ülkenin vatandaşlarına tanınan korumanın aynısından yararlanır.

Madde 15

Dernek Hakkı

Sözleşmeci Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere, siyasi olmayan ve kazanç amacı taşımayan dernekler ile sendikalara ilişkin olarak, mümkün olduğunca elverişli ve her durumda, aynı koşullardaki yabancılara genel olarak tanınandan daha az elverişli olmayan bir muamele uygulurlar.

Madde 16

Mahkemelere Erişim

- (1) Vatansız bir kişi bütün Sözleşmeci Devletlerin ülkelerinde hukuk mahkemelerine serbestçe başvuruda bulunabilir.
- (2) Vatansız bir kişi, daimi ikametinin bulunduğu Sözleşmeci Devlette, adli yardım ve teminat akçesinden muafiyet dahil olmak üzere mahkemelere başvuruya ilişkin konularda bir vatandaşınkiyle aynı muameleden yararlanır.
- (3) Vatansız bir kişi, 2'nci paragrafta belirtilen konular hakkında, daimi ikametinin bulunduğu ülkeden başka ülkelerde daimi ikametinin bulunduğu ülke vatandaşlarına gösterilen muamelelerin aynısından yararlanır.

BÖLÜM III - KAZANÇ GETİRİCİ İSTİHDAM

Madde 17

Ücretli İstihdam

- (1) Sözleşmeci Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere, ücretli bir işte çalışma hakkı bakımından mümkün olduğunca elverişli ve her durumda aynı koşullardaki yabancılara genel olarak gösterilenden daha az elverişli olmayan muamele uygulurlar.
- (2) Sözleşmeci Devletler, ücretli işlerde çalışmak bakımından bütün vatansız kişilerin ve özellikle de ülkelerine bir işgücü programı ya da göçmen getirme planına göre gitmiş olan vatansız kişilerin haklarını, kendi vatandaşlarına tanıdıkları haklara benzetmek konusuna olumlu yaklaşacaklardır.

Madde 18

Serbest Çalışma

Sözleşmeci Devletler, ülkelerinde yasal olarak bulunan vatansız kişilere, tarım, sanayi, el sanatları ve ticaret alanlarında kendi işyerlerini açmak ve ticari ve sınai şirketler kurmak konularında mümkün olduğu kadar elverişli ve her durumda aynı koşullardaki yabancılara genel olarak gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulurlar.

Madde 19

Serbest Meslekler

Her Sözclemeci Devlet, ülkesinde yasal olarak ikamet eden ve sözc konusu devletin yetkili makamlarınca tanınan diplomalara sahip olup, yüksek tahsile dayalı serbest bir mesleği icra etmek isteyen vatansız kişilere mümkün olduğu kadar elverişli ve her durumda aynı koşullardaki yabancılara genel olarak gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muamele uygularlar.

BÖLÜM IV - REFAH

Madde 20

Vesikayla Dağıtım

Bütün nüfusun tabi olduğu ve az bulunan maddelerin genel dağıtımını düzenleyen bir vesika sisteminin mevcut olduğu durumlarda, vatansız kişilere vatandaşlarla aynı muamele uygulanacaktır.

Madde 21

Konut Edinme

Sözclemeci Devletler, konut edinme ile ilgili olarak, bu meselenin yasalar ve yönetmeliklerle düzenlendiği ya da kamu makamlarının kontrolüne tabi olduğu ölçüde, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere mümkün olduğu kadar elverişli ve her durumda aynı koşullardaki yabancılara genel olarak gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muamele uygularlar.

Madde 22

Kamusal Eğitim

(1) Sözclemeci Devletler, vatansız kişilere ilk öğretim konusunda, vatandaşlarına uyguladıkları muamelenin aynısını uygularlar.

(2) Sözclemeci Devletler, vatansız kişilere, ilk öğretim dışındaki eğitim konusunda ve özellikle öğretimden yararlanma, yabancı ülke okullarında alınmış sertifikaların, diplomaların ve yüksek öğretim diplomalarının tanınması ve harç ve ücretlerden muafiyet ve burslardan yararlanma konularında, mümkün olduğu kadar elverişli ve her durumda aynı koşullardaki yabancılara genel olarak gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muamele uygularlar.

Madde 23

Sosyal Yardım

Sözclemeci Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere, sosyal yardım ve destek konularında kendi vatandaşlarına uyguladıkları muamelenin aynısını uygularlar.

Madde 24

Çalışma Mevzuatı ve Sosyal Güvenlik

- (1) Sözleşmeci Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere, aşağıdaki konularda kendi vatandaşlarına uyguladıkları muamelenin aynısını uygularlar:
- (a) Bu konular yasalar ya da yönetmeliklerle düzenlendiği ya da idari makamların kontrolüne tabi oldukları ölçüde; ücret, ücrete dahil olduğu durumlarda aile yardımları, çalışma saatleri, fazla mesai düzenlemeleri, ücretli tatiller, evde çalışmaya dair sınırlamalar, çalışmaya başlama yaşı, çıraklık ve mesleki eğitim, kadınların çalışması ve gençlerin çalışması ve toplu sözleşmeyle verilen haklardan yararlanma;
- (b) Sosyal güvenlik (istihdam, kazalar, mesleki hastalıklar, hamilelik, hastalık, sakatlık, yaşlılık, ölüm, işsizlik, ailevi yükümlülükler ile, ulusal yasalara ya da yönetmeliklere göre, bir sosyal güvenlik programı kapsamına giren herhangi bir diğer beklenmedik durumla ilgili yasal hükümler) aşağıdaki sınırlamalara tabidir:
- (i) Kazanılmış hakların ve kazanılmak üzere olan hakların korunması için uygun düzenlemeler mevcut olabilir;
- (ii) İkamet edilen ülkenin ulusal yasaları ya da düzenlemeleri, tamamen devlet fonlarından karşılanan ödenekler ya da ödenek bölümleri ile, normal bir emeklilik ödeneği için gerekli aidat koşullarını yerine getirmemiş kişilere yapılan yardımlar konusunda özel düzenlemeler yapılabilir.
- (2) Vatansız bir kişinin bir iş kazası ya da mesleki hastalık sonucu ölümünden doğacak tazminat hakları, hak sahibinin Sözleşmeci Devletin toprakları dışında ikamet etmesinden etkilenmez.
- (3) Sözleşmeci Devletler, sosyal güvenlik konusunda kazanılmış haklara ya da kazanılmak üzere olan haklara ilişkin olarak aralarında sonuçlandırdıkları, ya da gelecekte aralarında sonuçlandırabilecekleri anlaşmaların sağlayacağı faydaları, sadece sözkonusu anlaşmaları imzalayan devletlerin vatandaşlarına uygulanan koşullara tabi olmak şartıyla, vatansız kişileri de kapsayacak şekilde genişleteceklerdir.
- (4) Sözleşmeci Devletler, Sözleşmeci olmayan devletler ile aralarında herhangi bir zamanda yürürlükte bulunan benzer anlaşmaların faydalarını, mümkün olduğu derecede vatansız kişileri de kapsayacak şekilde genişletmek imkanlarını olumlu bir yaklaşımla göz önünde bulunduracaklardır.

BÖLÜM V - İDARİ ÖNLEMLER

Madde 25

İdari Yardım

- (1) Vatansız bir kişinin bir hakkını kullanması için normal koşullarda yabancı ülke makamlarının yardımına ihtiyaç duyduğu, ancak onlara başvuruda bulunacak durumda olmadığı hallerde ikamet ettiği Sözleşmeci Devlet bu yardımın kendi makamlarınca yapılmasını sağlar.

(2) 1'inci paragrafta sözü edilen makam ya da makamlar, normal koşullarda bir yabancıya kendi ulusal makamları tarafından ya da aracılığı ile verilebilecek belgeleri ya da sertifikaları vatansız kişilere verirler ya da bunların kendi denetimleri altında verilmesini sağlarlar.

(3) Bu şekilde verilen belgeler ya da sertifikalar, yabancılara kendi ulusal makamları tarafından ya da aracılığı ile verilen resmi belgeler gibi kabul edilirler ve aksi kanıtlanıncaya kadar geçerli sayılırlar.

(4) Yoksul kişilere tanınabilen istisnai uygulamalar saklı kalmak üzere, burada sözü edilen hizmetler için ücret alınabilir; bununla birlikte bu ücretler makul miktarda ve benzer hizmetler için vatandaşlardan alınan harçlarla orantılı olacaktır.

(5) Bu madde hükümleri hiçbir suretle 27'nci ve 28'inci maddeleri ihlal etmez.

Madde 26

Seyahat Özgürlüğü

Her Sözleşmeci Devlet ülkesinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere aynı koşullarda genellikle yabancılara uygulanan düzenlemelere tabi olarak, ikamet yerlerini seçme ve ülkesi içinde serbestçe seyahat etme hakkını tanıyacaktır.

Madde 27

Kimlik Belgeleri

Sözleşmeci Devletler, ülkelerinde bulunan ve geçerli bir seyahat belgesine sahip olmayan her vatansız kişiye kimlik belgeleri çıkarırlar.

Madde 28

Seyahat Belgeleri

Sözleşmeci Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız kişilere, ulusal güvenlik ya da kamu düzenine ilişkin zorlayıcı nedenler başka türlüünü gerektirmedikçe, sözkonusu ülke dışına seyahat edebilmeleri için gerekli seyahat belgelerini çıkartırlar ve bu belgelerle ilgili olarak bu Sözleşmenin programındaki hükümler uygulanır. Sözleşmeci Devletler bu tür bir belgeyi ülkelerinde bulunan diğer herhangi bir vatansız kişi için çıkarabilirler; ülkelerinde bulunup yasal olarak ikamet ettikleri ülkeden bir seyahat belgesi alma imkanından yoksun olan vatansız kişilerin durumunu özellikle olumlu bir yaklaşımla göz önüne alırlar.

Madde 29

Mali Yükümlülükler

(1) Sözleşmeci Devletler vatansız kişileri, her ne isim altında olursa olsun, benzer durumlarda vatandaşlarına uyguladıklarından ya da uygulayabileceklerinden başka ya da daha yüksek resim, harç ya da vergiye tabi tutamazlar.

(2) Yukarıdaki paragraf hükümleri, kimlik belgeleri de dahil olmak üzere, yabancılar için çıkartılan idari belgelerle ilgili harçlara ait yasa ve yönetmelik hükümlerinin vatansız kişilere uygulanmasına engel değildir.

Madde 30

Varlık Nakli

(1) Bir Sözleşmeci Devlet, kendi yasa ve yönetmeliklerine uygun olarak, vatansız kişilerin ülkesine getirdikleri varlıklarını, yeniden yerleşmek üzere kabul edildikleri diğer bir ülkeye nakletmelerine izin verir.

(2) Bir Sözleşmeci Devlet, yeniden yerleşmek üzere kabul edildikleri bir başka ülkede yerleşmeleri için gerekli olan herhangi bir yerdeki değerli varlıklarını götürmek için izin isteyen vatansız kişilerin başvurularını olumlu bir yaklaşımla değerlendirir.

Madde 31

Sınırdışı Etme

(1) Sözleşmeci Devletler ülkelerinde yasal olarak ikamet eden vatansız bir kişiyi ulusal güvenlik ya da kamu düzeniyle ilgili nedenler dışında sınırdışı edemezler.

(2) Böyle bir vatansız kişinin sınırdışı edilmesi, ancak ilgili yasal sürece uygun olarak alınmış bir kararı izleyebilir. Zorlayıcı ulusal güvenlik nedenlerinin başka türlüünü gerekli kıldığı koşullar dışında, vatansız kişinin, suçsuzluğunu kanıtlamak üzere delil sunmasına ve aynı amaçla yetkili bir makam ya da yetkili makam tarafından özel bir biçimde seçilmiş bir ya da birkaç kişi nezdinde itiraz etmesine ve temsil edilmesine izin verilir.

(3) Sözleşmeci Devletler böyle bir vatansız kişiye, diğer bir ülkeye yasal olarak kabulünü sağlayabilmesi için makul bir süre tanır. Sözleşmeci Devletler, bu süre içinde gerekli buldukları iç işleriyle ilgili herhangi bir önlemleri uygulama hakkını saklı tutarlar.

Madde 32

Vatandaşlığa Alma

Sözleşmeci Devletler, vatansız kişileri özümlemeyi ve vatandaşlığa almayı mümkün olduğu ölçüde kolaylaştırırlar. Özellikle vatandaşlığa alma işlemlerini çabuklaştırmak ve bu işlemlerin masraf ve resimlerini mümkün olduğu ölçüde azaltmak için her türlü çabayı sarfederler.

BÖLÜM VI - SON HÜKÜMLER

Madde 33

Ulusal Mevzuatla İlgili Bilgi

Sözleşmeci Devletler, bu Sözleşmenin uygulanmasını temin etmek üzere kabul ettikleri yasalar ve yönetmelikler hakkında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bilgi verirler.

Madde 34

Anlaşmazlıkların Çözümü

Bu Sözleşmenin Tarafları arasında Sözleşmenin yorumlanmasına ya da uygulanmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilen ve diğer yollarla çözümlenemeyen herhangi bir anlaşmazlık, anlaşmazlığın taraflarından herhangi birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı'na sevk edilir.

Madde 35

İmza, Onay ve Taraf Olma

- (1) Bu Sözleşme Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde 31 Aralık 1955'e kadar imzaya açık olacaktır.
- (2) Sözleşme aşağıdakiler için imzaya açık olacaktır:
 - (a) Birleşmiş Milletler'e üye herhangi bir devlet;
 - (b) Vatansız Kişilerin Statüsüne İlişkin Birleşmiş Milletler Konferansı'na katılmaları için çağrıda bulunulan başka herhangi bir devlet; ve
 - (c) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından imzaya ya da taraf olmaya çağrılan herhangi bir devlet.
- (3) Sözleşme onaylanacaktır ve onay belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne teslim edilecektir.
- (4) Sözleşme, bu maddenin 2'nci paragrafında belirtilen devletlerin taraf olmasına açık olacaktır. Taraf olma, taraf olma belgelerinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne teslim edilmesiyle başlayacaktır.

Madde 36

Ülkesel Uygulama Hükümü

- (1) Her devlet, imza, onay ya da taraf olma sırasında bu Sözleşmenin uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu ülke topraklarının tümünü ya da herhangi birini kapsayacağını bildirebilir. Bu tür bir bildiri, Sözleşme ilgili devlet için yürürlüğe girdiğinde geçerli hale gelecektir.

(2) Sürecin bundan sonraki herhangi bir aşamasında bu kapsamdaki bir genişleme Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne gönderilen bildirimle yapılacaktır ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin bu bildirimi almasından doksan gün sonra ya da Sözleşmenin ilgili devlet için yürürlüğe girdiği günden itibaren, hangisi daha sonra ise, o tarihte geçerli hale gelecektir.

(3) Sözleşmenin imza, onay ya da taraf olma aşamasında kapsamadığı ülke topraklarına ilişkin olarak, her ilgili devlet, anayasal nedenlerle gerekli olduğu durumlarda sözkonusu ülkelerin Hükümetlerinin onayına bağlı olarak, Sözleşmenin uygulanmasını sözkonusu ülke topraklarını kapsayacak şekilde genişletmek için gerekli adımları atma olasılığını göz önünde bulundurmalıdır.

Madde 37

Federal Devlet Hükmü

Federal bir devlet ya da üniter olmayan bir devlet için aşağıdaki düzenlemeler geçerli olacaktır:

(a) Bu Sözleşmenin federal yasama organının yasama yetkisi alanına giren maddeleriyle ilgili olarak, Federal Hükümetin yükümlülükleri, Federal Devlet olmayan tarafların yükümlülükleriyle aynı olacaktır;

(b) Bu Sözleşmenin Federasyonu oluşturan ve Federasyonun anayasasına göre yasamayla ilgili adımlar atma zorunluluğu bulunmayan devlet, eyalet ya da kantonlarından her birinin yasama yetkileri alanına giren maddeleriyle ilgili olarak Federal Hükümet, bu tür maddeleri, Federasyonu oluşturan devletler, eyaletler ya da kantonların yetkili makamlarına mümkün olan en kısa zamanda ve olumlu bir tavsiyeyle birlikte bildirir.

(c) Bu Sözleşmeye Taraf bir Federal Devlet, kendisine herhangi bir başka Sözleşmecî Devletin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aracılığıyla iletilecek talebi üzerine, Sözleşmenin herhangi bir hükmü hakkında Federasyondaki ve Federasyonu oluşturan birimlerdeki mevcut yasalara ve uygulamalara ilişkin olarak, sözkonusu hükmün yasal ya da başka yollarla ne derecede yürürlükte olduğunu gösteren bir açıklama sunar.

Madde 38

Çekinceler

(1) Her devlet, imza, onay ya da taraf olma sırasında Sözleşmenin 1, 3, 4, 16(1)'nci ve 33'üncüden 42'nciye (dahil) kadar olan maddeleri dışındaki maddelere çekince koyabilir.

(2) Bu maddenin 1'inci paragrafına uygun olarak bir çekince koyan herhangi bir devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne iletileceği bir bildirimle sözkonusu çekinceyi herhangi bir zamanda geri alabilir.

Madde 39

Yürürlüğe Giriş

(1) Bu Sözleşme altıncı onay ya da taraf olma belgesinin teslim edilme gününü izleyen doksanıncı gün yürürlüğe girer.

(2) Altıncı onay ya da taraf olma belgesinin teslim edilmesinden sonra Sözleşmeyi onaylayan ya da Sözleşmeye taraf olan devletlerden her biri için Sözleşme, sözkonusu devletin onay ya da taraf olma belgesinin teslim edilme tarihini izleyen doksanıncı gün yürürlüğe girer.

Madde 40

Taraf Olmaya Son Verme

- (1) Herhangi bir Sözleşmeci Devlet Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne göndereceği bir bildirimle bu Sözleşmeye taraf olmaya herhangi bir zaman son verebilir.
- (2) Taraf olmaya son verme, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından bildirim alınması tarihinden bir yıl sonra ilgili Sözleşmeci Devlet için yürürlüğe girer.
- (3) 36'ncı madde çerçevesinde bir duyuru ya da bildirimde bulunan her devlet, bu tarihten sonraki herhangi bir tarihte Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne göndereceği bir duyuru yoluyla, Sözleşmenin bildirimde belirtilen ülkeleri bu duyurunun Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten bir yıl sonra kapsamayacağını beyan edebilir.

Madde 41

Gözden Geçirme

- (1) Herhangi bir Sözleşmeci Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne göndereceği bir bildirim yoluyla bu Sözleşmenin değiştirilmesini herhangi bir zaman talep edebilir.
- (2) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bu talep hakkında, eğer varsa, atılacak adımlar konusunda tavsiyede bulunur.

Madde 42

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Duyuruları

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Birleşmiş Milletler üyesi olan bütün devletlere ve 35'inci maddede belirtilen üye olmayan devletlere aşağıdaki hususlar hakkında bilgi verir:

- (a) 35'inci madde uyarınca yapılan imza, onay ve taraf olma işlemleri;
- (b) 36'ncı madde uyarınca yapılan bildirim ve duyurular;
- (c) 38'inci madde uyarınca koyulan ve geri çekilen çekinceler;
- (d) 39'uncu madde uyarınca bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih;
- (e) 40'ıncı madde uyarınca yapılan fesihler ve bildirimler;
- (f) 41'inci madde uyarınca yapılan düzeltme önerileri.

Yukarıdaki hususları onaylayarak, aşağıda imzaları bulunanlar, usulüne uygun yetkili olarak, bu Sözleşmeyi Hükümetleri adına imzalamışlardır.

New York'ta yirmi sekiz eylül bin dokuz yüz elli dört tarihinde, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca metinleri aynı derecede geçerli olmak üzere bir nüsha olarak düzenlenmiş olup Birleşmiş Milletler arşivlerinde bulunacaktır ve onaylı suretleri bütün Birleşmiş Milletler üyesi devletlere ve 35'inci maddede belirtilen üye olmayan devletlere iletilecektir.